

**CODUL
de etică și conduită a angajaților Comisiei Naționale a Pieței Financiare**

I. Domeniul de aplicare și principiile generale

1. Codul de etică și conduită (în continuare – Cod) al angajaților Comisiei Naționale a Pieței Financiare (în continuare – Comisia Națională) reglementează normele de etică și conduită profesională a tuturor angajaților Comisiei Naționale.
2. Normele de etică și conduită profesională prevăzute de prezentul Cod sunt obligatorii pentru toți angajații Comisiei Naționale, indiferent de durata contractului individual de muncă încheiat.
3. În sensul prezentului Cod, se definesc următorii termeni:
 - angajat* – persoană angajată, în baza contractului individual de muncă, în subdiviziunile Comisiei Naționale, investită cu drepturi și obligații pentru exercitarea atribuțiilor funcției deținute;
 - funcție* – ansamblul atribuțiilor și responsabilităților angajatului, stabilite prin fișa postului;
 - interes public* – interes care implică garantarea și respectarea de către Comisia Națională a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale tuturor persoanelor fizice și juridice, recunoscute de Constituție, legislația națională și tratatele internaționale la care Moldova este parte;
 - interes personal* – orice avantaj material sau de altă natură, urmărit sau obținut, în mod direct sau indirect, pentru sine sau pentru alte persoane fizice și juridice, de către angajatul Comisiei Naționale prin folosirea reputației, influenței, facilităților, relațiilor, informațiilor la care are acces, ca urmare a exercitării funcției sale;
 - conflict de interese* – situație sau împrejurare în care interesul personal al angajatului Comisiei Naționale contravine interesului public, astfel încât afectează sau ar putea afecta independența și imparțialitatea sa în luarea deciziilor ori îndeplinirea la timp și cu obiectivitate a îndatoririlor care îi revin în exercitarea funcției deținute.
4. Etica și conduita angajaților Comisiei Naționale este guvernată de următoarele principii:
 - supremația Constituției și a legii* – angajatul Comisiei Naționale are îndatorirea de a respecta Constituția și legislația în vigoare a statului;
 - prioritatea interesului de serviciu* – angajatul Comisiei Naționale are îndatorirea de a da prioritate interesului public în raport cu interesul personal, în exercitarea funcției ce o deține;

asigurarea egalității de tratament a tuturor subiecților de drept – angajatul Comisiei Naționale are îndatorirea de a aplica același regim juridic în situații similare;

profesionalismul – angajatul Comisiei Naționale are obligația de a îndeplini atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, corectitudine și conștiinciozitate, utilizând la maximum capacitățile sale;

imparțialitatea și independența – angajatul Comisiei Naționale, în exercitarea funcției ce o deține, este obligată să aibă o atitudine obiectivă, imparțială față de orice interes politic, economic, religios, ținând cont doar de interesul public și circumstanțele pertinente ale cazului;

integritatea morală – angajatului Comisiei Naționale îi este interzis să solicite sau să accepte, direct sau indirect, pentru sine sau pentru alte persoane fizice și juridice, vreun avantaj sau beneficiu în considerarea funcției pe care o deține, ori să abuzeze în vreun fel de această funcție;

libertatea gândirii și a exprimării – angajatul Comisiei Naționale poate să-și exprime și să-și fundamenteze opiniile cu respectarea ordinii de drept și a bunelor moravuri;

cinstea și corectitudinea – angajatul Comisiei Naționale este obligat să fie cinstit și corect în relațiile cu cetățenii sau reprezentanții altor instituții publice, în relațiile cu superiorii, colegii și subordonații, atât în exercițiul funcției cât și în afara acestuia;

deschiderea și transparența – rezultatele activității desfășurate de angajatul Comisiei Naționale în exercitarea funcției sunt publice și pot fi supuse monitorizării cetățenilor, în condițiile legii;

responsabilitatea – angajatul Comisiei Naționale este responsabil în fața șefului nemijlocit, cu excepția ordinelor și dispozițiilor ce contravin legii;

raportarea – angajatul Comisiei Naționale este obligat să sesizeze superiorii competenți și Serviciul securitate internă, în cazul în care consideră că i se cere să acționeze contrar legislației în vigoare sau normelor etice;

discreția – angajatul Comisiei Naționale este obligat să nu divulge informația cu acces limitat, să fie corect în atitudine, vorbe și fapte.

II. Norme de etică și de conduită profesională a angajaților Comisiei Naționale

5. Angajatul Comisiei Naționale are obligația de a asigura un serviciu de calitate, prin participarea activă la luarea deciziilor și la transpunerea lor în practică, în scopul realizării competențelor Comisiei Naționale.
6. În exercitarea funcției ce o deține, angajatul Comisiei Naționale are obligația de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura, în condițiile legii, transparența instituțională, pentru a câștiga și menține încrederea publicului în integritatea, imparțialitatea și eficacitatea Comisiei Naționale.
7. Angajatul Comisiei Naționale are obligația ca, prin activitatea sa, să respecte Constituția, legislația națională și să acționeze pentru punerea în aplicare a

- dispozițiilor legale, în conformitate cu atribuțiile care îi revin, cu respectarea eticii profesionale.
8. Angajatul Comisiei Naționale are obligația de a apăra în mod loial prestigiul Comisiei Naționale, precum și de a se abține de la orice acțiuni/inacțiuni, care ar prejudicia imaginea ori interesele Comisiei Naționale.
 9. Angajatul Comisiei Naționale nu este în drept:
 - să exprime în public aprecieri neconforme cu realitatea în legătură cu activitatea Comisiei Naționale, cu politicile și strategiile acesteia ori cu proiectele de acte cu caracter normativ sau individual;
 - să facă aprecieri neautorizate în legătură cu litigiile aflate în curs de soluționare în care Comisia Națională este parte;
 - să dezvăluie informații care nu au caracter public, în alte condiții decât cele prevăzute de lege;
 - să dezvăluie informații la care au acces în exercitarea funcției deținute, dacă această dezvăluire este de natura să atragă avantaje necuvenite ori să prejudicieze imaginea sau drepturile Comisiei Naționale și/sau ale unor angajați ai acesteia, precum și/sau ale persoanelor fizice sau juridice;
 - să acorde asistență și consultație persoanelor fizice sau juridice în vederea promovării intereselor acestora, decât în condițiile legislației cu privire la petiționare, precum și privind accesul la informație.
 10. Dezvăluirea informațiilor care nu au caracter public sau remiterea documentelor care conțin asemenea informații, la solicitarea reprezentanților unei alte autorități sau instituții publice, este permisă numai cu acordul președintelui Comisiei Naționale.
 11. În exercitarea funcției, angajatul Comisiei Naționale are obligația de a promova demnitatea funcției deținute, corelând libertatea opiniei sale cu interesele Comisiei Naționale.
 12. În exprimarea opiniilor, angajatul Comisiei Naționale trebuie să aibă o atitudine conciliantă și să evite generarea conflictelor datorate schimbului de opinii.
 13. Relațiile cu mijloacele de informare în masă se asigură de către angajații Comisiei Naționale desemnați în acest sens de către președintele Comisiei Naționale.
 14. Angajatul Comisiei Naționale desemnat să participe la activități sau dezbateri publice, trebuie să respecte limitele mandatului de reprezentare încredințat de președintele Comisiei Naționale.
 15. În cazul în care nu a fost desemnat în acest sens, angajatul Comisiei Naționale poate participa la activități sau dezbateri publice, având obligația de a face cunoscut faptul că opinia exprimată nu reprezintă punctul de vedere oficial al Comisiei Naționale.
 16. În exercitarea funcției deținute, angajatul Comisiei Naționale trebuie să acționeze într-o manieră politică neutră și să manifeste loialitate față de politicile, deciziile sau acțiunile legitime ale autorităților publice.

17. Angajatul Comisiei Naționale nu este în drept:
 - să fie membru al partidelor politice;
 - să participe la colectarea de fonduri pentru activitatea partidelor politice;
 - să furnizeze sprijin logistic candidaților la funcții de demnitate publică;
 - să colaboreze, în afara relațiilor de serviciu, cu persoanele fizice sau juridice care fac donații sau sponsorizări partidelor politice;
 - să afișeze, în cadrul autorităților sau instituțiilor publice, însemne sau obiecte inscripționale cu sigla sau denumirea partidelor politice ori a candidaților acestora.
18. În considerarea funcției deținute, angajatul Comisiei Naționale nu este în drept să permită utilizarea numelui sau imaginii proprii în acțiuni publicitare pentru promovarea unei activități comerciale, precum și în scopuri electorale.
19. În relațiile cu personalul din cadrul Comisiei Naționale, precum și cu persoanele fizice sau juridice, angajatul Comisiei Naționale este obligat să aibă un comportament bazat pe respect, bună-credință, corectitudine și amabilitate.
20. Angajatul Comisiei Naționale are obligația de a nu compromite onoarea, reputația și demnitatea persoanelor din cadrul Comisiei Naționale, precum și persoanelor cu care comunică în exercițiul funcției deținute prin utilizarea unor expresii jignitoare, dezvăluirea unor aspecte ale vieții private, formularea unor sesizări sau plângeri calomnioase.
21. Angajatul Comisiei Naționale trebuie să manifeste o atitudine imparțială, justificată, clară și eficientă în examinarea petițiilor și solicitărilor parvenite privind accesul la informație.
22. Angajatul Comisiei Naționale are obligația să respecte principiul egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice prin promovarea unor soluții similare sau identice raportate la aceeași categorie de situații de fapt, precum și prin eliminarea oricărei forme de discriminare bazate pe naționalitate, convingeri religioase și politice, stare materială, sănătate, vîrstă, sex sau alte aspecte.
23. Angajatul numit în funcție de conducere trebuie să dirijeze angajații din subordine imparțial, obiectiv și eficient, excluzînd lezarea demnității, onoarei și reputației profesionale acestora.
24. Angajatul numit în funcție de conducere este responsabil pentru acțiunile/inacțiunile angajaților din subordine.
25. Angajatul care consideră că i se cere să acționeze ilegal, incorect sau neetic, trebuie să sesizeze asupra acestui fapt șeful nemijlocit și șeful Serviciului securitate internă.
26. Angajatul, dacă cunoaște de încălcare a prezentului Cod de către alți angajați ai Comisiei Naționale, trebuie să sesizeze despre acest fapt șeful nemijlocit și șeful Serviciului securitate internă.
27. Angajatul, care a sesizat un caz prevăzut mai sus și care consideră că nu a primit un răspuns satisfăcător, poate raporta în scris despre aceasta președintele Comisiei Naționale.
28. Angajatul trebuie să raporteze șefului său nemijlocit și șefului Serviciului securitate internă orice dovadă, alegație sau suspiciune privind cazurile care

- contravin legislației în vigoare și care i-au devenit cunoscute în exercitarea atribuțiilor sale.
29. Comisia Națională trebuie să asigure ca angajatul care raportează/sesizează un caz prevăzut mai sus, în baza unor temeuri rezonabile și cu bună credință, să nu prejudiciat.
 30. La soluționarea situațiilor de conflict de interese se vor aplica prevederile legislației privind conflictul de interese.
 31. Angajatul, trebuie să se conformeze prevederilor legale privind declararea proprietății și veniturilor.
 32. Angajatorul trebuie să ia toate măsurile necesare pentru ca viața privată a angajatului să fie respectată în modul adecvat.
 33. Declarațiile făcute de către angajat în condițiile prezentului Cod trebuie să fie ținute confidentiale, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.
 34. Angajatul Comisiei Naționale trebuie să se conformeze prevederilor legislației privind prevenirea și combaterea corupției în acceptarea de cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj.
 35. Dacă angajatului i s-a propus un avantaj nedatorat, pentru a-și asigura protecția sa, angajatul trebuie:
 - să refuze avantajul nedatorat;
 - să încerce să identifice persoana care a făcut oferta;
 - să evite contractele îndelungate cu persoana dată;
 - să obțină martori, în măsura posibilităților;
 - să raporteze această tentativă șefului său nemijlocit și șefului Serviciului securitate internă;
 - să continue să lucreze normal, în special, asupra cazului în privința căruia i s-a propus avantajul necuvenit.
 36. Angajatul Comisiei Naționale este obligat să aibă o conduită/ținută corespunzătoare regulilor de protocol, care nu ar prejudicia imaginea Comisiei Naționale.
 37. Angajatul Comisiei Naționale este dator să aibă întotdeauna un comportament care ar păstra și ar consolida încrederea publicului în Comisia Națională.
 38. Angajatul care reprezintă Comisia Națională în cadrul unor organizații internaționale, instituții de învățământ, conferințe, seminare și alte activități cu caracter internațional au obligația să promoveze o imagine favorabilă țării și Comisiei Naționale.
 39. În relațiile cu reprezentanții altor state, angajatul Comisiei Naționale nu este în drept să exprime opinii personale privind disputele naționale sau internaționale.
 40. În deplasările în afara țării, angajatul Comisiei Naționale este obligat să aibă o conduită corespunzătoare regulilor de protocol și îi este interzisă încălcarea legilor și obiceiurilor țării gazdă.
 41. În procesul de luare a deciziilor, angajatul Comisiei Naționale este obligat să acționeze conform prevederilor legale și să-și exercite capacitatea de apreciere în mod fundamentat și imparțial.
 42. Angajatului Comisiei Naționale îi este interzis să promită luarea unei anumite decizii de către conducerea Comisiei Naționale.

- 43.În exercitarea atribuțiilor specifice funcțiilor de conducere, angajatul Comisiei Naționale este obligat să asigure egalitatea de șanse și tratament cu privire la dezvoltarea carierei pentru angajații din subordine.
- 44.Angajatul Comisiei Naționale cu funcții de conducere are obligația să examineze și să aplice cu obiectivitate criteriile de evaluare a competenței profesionale pentru personalul din subordine, la propunerea de avansări, promovări, transferuri, numiri sau eliberări din funcții, acordarea de stimulente materiale sau morale, ecluzând orice formă de favoritism ori discriminare.
- 45.Se interzice angajatului Comisiei Naționale cu funcții de conducere să favorizeze sau să defavorizeze accesul sau promovarea în alte funcții pe criterii discriminatorii, de rudenie, afinitate sau alte criterii neconforme.
- 46.Este interzisă folosirea de către angajatul Comisiei Naționale a prerogativelor funcției deținute în alte scopuri decât cele prevăzute de lege.
- 47.Prin activitatea de luare a deciziilor, de elaborare a proiectelor de acte normative, de evaluare sau de participare la acțiuni de control, angajatului Comisiei Naționale i se interzice urmărirea obținerii de foloase sau avantaje în interes personal ori prejudicierea intereselor altor persoane.
- 48.Angajatului Comisiei Naționale i se interzice să folosească poziția oficială pe care o deține sau relațiile pe care le-a stabilit în exercitarea funcției deținute, pentru a influența alte autorități publice sau entitățile supravegheate în luarea unor anumitor decizii.
- 49.Angajatul Comisiei Naționale este obligat să asigure protejarea proprietății publice și private a statului și a Comisiei Naționale, să evite orice prejudiciere a acesteia.
- 50.Angajatul Comisiei Naționale este obligat să respecte limitele accesului la informație, prevăzute de legislație, în scopul protejării informației confidentiale, vieții private a persoanei și securității naționale, precum și să asigure protejarea informațiilor pe care le deține de accesul, modificarea sau distrugerea lor nesancționată.
- 51.Angajatul Comisiei Naționale are obligația să folosească timpul de lucru, precum și bunurile ce aparțin Comisiei Naționale în exclusivitate pentru desfășurarea activităților aferente funcției deținute.
- 52.Angajatul Comisiei Naționale trebuie să propună și să asigure, potrivit atribuțiilor care îi revin, folosirea utilă și eficientă a banilor publici, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.
- 53.Orice angajat al Comisiei Naționale poate achiziționa un bun aflat în proprietatea privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, supus vânzării în condițiile legii, cu excepția următoarelor cazuri:
 - când a luat cunoștință, în cursul sau ca urmare a îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, despre valoarea sau calitatea bunurilor care urmează să fie vândute;
 - când a participat, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, la organizarea vânzării bunului respectiv;
 - când a participat, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, la organizarea vânzării bunului respectiv;
 - când poate influența operațiunile de vânzare.

54. Dispozițiile pct. 53 se aplică în mod corespunzător și în cazul concesiunii sau închirierii unui bun aflat în proprietatea publică sau privată a statului, a unităților administrativ-teritoriale sau a Comisiei Naționale.
55. Angajatului Comisiei Naționale îi este interzisă furnizarea informațiilor referitoare la bunurile proprietate publică sau privată a statului, a unităților administrativ-teritoriale ori a Comisiei Naționale, supuse operațiunilor de vânzare, concesiune sau închiriere, în alte condiții decât cele prevăzute de lege.

III. Dispoziții finale

56. Angajatul Comisiei Naționale este pasibil de răspundere, conform legislației în vigoare.
57. Fiecare angajat al Comisiei Naționale este obligat să ia toate măsurile necesare pentru a se conforma dispozițiilor prezentului Cod, iar încălcarea lui atrage răspunderea angajatului (disciplinară, administrativă și penală) în condițiile legislației în vigoare.
58. Serviciul securitate internă are competența de a cerceta încălcarea prevederilor prezentului Cod și de a propune aplicarea sancțiunilor, în condițiile legii.
59. În cazurile în care faptele comise întrunesc elementele constitutive ale unor infracțiuni, vor fi sesizate organele de urmărire penală competente, în condițiile legii.
60. Dispozițiile prezentului Cod fac parte din condițiile de muncă ale angajatului Comisiei Naționale.